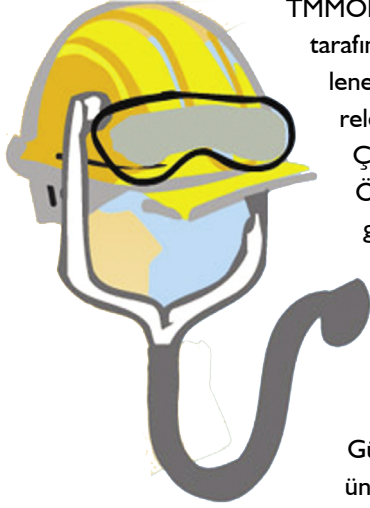

IV. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONGRESİ YAPILDI

Makina Mühendisleri Odası Adana Şubesi sekretaryalığında düzenlenen IV. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi, 20- 21 Nisan 2007 tarihlerinde Çukurova Üniversitesi Mithat Özsan Amfisinde 430'u delege olmak üzere toplam 720 kişinin katılımı ile gerçekleştirildi. Kongrede konuşan Oda Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı'nda dünyada uygulanan 'İş Güvenliği Mühendisliği'nin mutlaka yer alması gerektiğini belirtti.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından 2001 yılından beri düzenlenen İş Sağlığı ve Güvenliği Kongrelerinin dördüncüsü, Adana'da Çukurova Üniversitesi Mithat Özsan Amfisi'nde 430'u delege olmak üzere toplam 720 kişinin katılımı ile yapıldı. Sergi bölümü ise 9 kurum ve özel firmanın katılımı ile gerçekleştirildi. Oda yöneticileri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri, üniversitelerden akademisyenler, sendikalar, kurum ve kuruluş-

ların temsilcileri, özel ve kamuda çalışan mühendisler ve doktorlarla konuya ilgili çalışanların katıldığı kongrede; bir açılış paneli olmak üzere 11 oturum ve 4 konferansta 28 bildiri sunuldu. Kongrenin açılış konuşmaları MMO Adana Şube Başkanı Selçuk Göndermez, MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz ve Çukurova Üniversitesi Rektörü Alper Akınoğlu tarafından yapıldı.

MMO Şube başkanı Selçuk Göndermez; 'hayatın her alanında olduğu gibi, işyerlerinde de demokrasi eksikliği yaşanmaktadır. Çalışanlar yönetime katılmalıdır. Endüstriyel demokrasi hedeflenmelidir. Bu şekilde uygulanan üretim yöntemleri ve teknolojileri konusunda işçilerin de bilgisi ve söz hakkı olursa iş kazaları önenebilir veya azaltılabilir' dedi.

Çukurova Üniversitesi Rektörü Alper Akınoğlu ise 2001 yılından bu yana İş Sağlığı ve Güvenliği Kongrelerine ev sahipliği yapmaktan son derece memnun olduklarını dile getirerek, şöyle konuştu: "İş sağlığı ve güvenliği birçok bilim dalının ve bilim alanının birlikte olmasını, birlikte

çalışmasını gerektiriyor. Amaç hem çalışanları korumak, hem de verimliliği arttırmaktır. Sağlıklı çalışanların olması üretime daha fazla katkı sağlar, üretim maliyetlerini düşürür, bundan da ülkemiz kazanır. Dünya Sağlık Örgütü, sağlık için birlikte çalışmayı öngörmektedir. Bu yaklaşımı bizler de benimsiyoruz. Dünya giderek daha fazla rekabetçi bir ortama dönüşmektedir. Bu durumun bir gereği olarak da iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarına daha fazla kaynak ayrılmalıdır".

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, IV. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'nin açılış konuşmasında Malatya'daki katliama değinerek, yaşananların yıllardır sürdürülen ırkçı, kafatasçı politikaların bir sonucu olduğunu, yaşanan vahşeti nefretle kinadığını ifade etti. Konuşmasının başında Ali Dinçer'in vefatına da değinen OYK Başkanı; 1974- 1975 yıllarında OYK Başkanlığı görevini yürüten Dinçer'in 18 Nisan 2007 tarihindeki vefatından büyük üzüntü duyduklarını, kendisini hiç unutmayacaklarını dile getirdi.

Emin Koramaz; salonda bulunan Kongre katılımcılarını Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsı adına selamlayarak, konuşmasına şöyle devam etti: "Bu yıl içinde yapacağımız ulusal ölçekli 25 ayrı kongre, kurtay, sempozyum etkinliklerinin üçüncüsüne bugün burada başlıyoruz. 10 Mart'ta 'Öğrenci Üye Kurultayı', 31 Mart'ta 'I. Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri ve Mesleki Denetim Kurultayı' ile başlayan etkinliklerimiz, bu kongremizin ardından 3-5 Mayıs tarihlerinde Ankara'da yapılacak olan 'Uluslararası Doğal Gaz Kongresi ile sürecektir. Daha sonra ülkemizin dört bir tarafında yapılacak olan etkinliklerimiz ise IV. Uçak Havacılık ve Uzay Mühendisliği Kurultayı, II. Marka, Kalite ve Teknoloji Yönetimi Sempozyumu, X. Otomotiv ve Yan Sanayii Sempozyumu, Enerji Verimliliği Kongresi, III. LPG-CNG

Kongresi, III. Güneş Enerjisi Sistemleri Sempozyumu, TMMOB Mühendislik, İstihdam ve Ücretlendirme Kurultayı, VIII. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi, II. Tıbbi Cihazlar İmalatı Sanayi Kongresi, II. Tekstil Teknolojileri ve Tekstil Makinaları Kongresi, IV. Demir Çelik Kongresi, V. GAP ve Sanayi Kongresi, VI. Endüstri İşletme Mühendisliği Kurultayı, Kaynak Teknolojileri VI. Ulusal Kongresi, II. Ulusal İklimlendirme Sempozyumu, Karadeniz’de Sanayileşme ve Çevre Sempozyumu, III. Bakım Teknolojileri Kongresi, IV. Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu ve IV. Makina Tasarımı ve İmalat Teknolojileri Kongresi ve yine Adana’da, 30 Kasım–1 Aralık tarihlerinde Çukurova’da Sanayileşme ve Çevre Sempozyumu’nu düzenleyeceğiz. Tüm bu etkinliklerin sonuçları, 1962’den beri bağımsız, sanayileşen, kalkınan ve demokratik bir Türkiye özlemiyle her iki yılda bir TMMOB adına düzenlediğimiz ve bu dönem 14–15 Aralık’ta Ankara’da düzenlenecek olan ‘TMMOB Sanayi Kongresi 2007’ye taşınacaktır”.

“İş sağlığı ve güvenliği birçok çalışmamızla iç içe geçmiş bir konudur”

İş sağlığı ve güvenliği sorunlarının çözüme kavuşturulmasına yönelik sağlık ve güvenlik önlemlerinin geliştirilmesinin, mühendislik meslek disiplinlerinin temel ilgi alanları arasında olduğuna dikkat çeken Koramaz; mühendislik bilimlerinin bu alana yaptıkları doğrudan ve dolaylı katkıları şöyle tanımladı: “Doğrudan katkılar; ortam ölçümleri

ve işyeri ortamına yönelik toplu önlemler, dolaylı katkılar ise yangınlara yönelik önlemler, kaldırma-iletme araçları, basınçlı kaplar, elektrik sistemlerinin vb. periyodik kontrolleridir. Odamız, uzmanlık alanlarımızla ilgili tüm dallarda olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliği konusunda da geliştirici ve iyileştirici çalışmalara katkı ve katılımında bulunmayı en önemli görevlerinden biri olarak görmektedir. İş sağlığı ve güvenliği, iş yaşamı ve sektörlerin tamamına ilişkin bir alan olarak birçok çalışmamızla iç içe geçmiş bir konudur. Her şeyden önce Odamız, tüm mesleki uygulama alanlarımızda olduğu gibi, bu alanda çalışacak üyelerimizin de konularında bilgi ve deneyimlerini geliştirmesini; lisans eğitiminin meslek içi eğitimlerle desteklenmesini ve yaşam boyu eğitimi zorunlu görmektedir. İş sağlığı ve güvenliği alanında çalışacak üyelerimizde aranacak koşullar, Oda Merkezinde oluşturduğumuz komisyonlar aracılığı ile belirlenmiş ve ‘İş Güvenliği Mühendisliği’ne yönelik Meslek İçi Eğitim Programları ve eğitim kitapları hazırlanmıştır. Üyelerimiz ve ilgililerin kullanımına yönelik olarak, kongre kitaplarının yanı sıra İş Güvenliği, Periyodik Kontroller, Kaldırma İletme Makinaları, Basınçlı Kaplar, Yangın Güvenliği, İş Makinaları ve ilgili konularda yüzlerce kitap basılmıştır”.

‘TMMOB Makina Mühendisleri Odası İş Güvenliği Mühendis Yetkilendirme Yönetmeliği’nin 07.07.2002 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdiğini vurgulayan Emin Koramaz; bu yönetmelik uyarınca, Meslek İçi Eğitim Merkezi (MİEM) kanalıyla, iş güvenliği konusunda çalışacak üyelerin eğitimlerden geçirilerek, belgelendirildiğini ifade etti. OYK Başkanı Koramaz, üyelerini eğitime ve belgelendirme faaliyetlerinin yanında, Odanın tekniğin gerektirdiği araç, gereç ve cihazları kullanarak uzman üyeleri ve teknik görevlileri eliyle ‘İş Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü’nde istenen periyodik kontrolleri de gerçekleştirdiğini, ülke genelinde istihdam edilen 260 teknik görevlinin sürekli hizmet içi eğitimden geçirildiğini belirtti.

“Mühendis Yetki Belgelerinin uluslararası tanınırlığı için önemli bir adım”

Emin Koramaz, Odanın iş güvenliği konusunda yürüttüğü faaliyetlerin AB uyum mevzuatları çerçevesinde ve TSE EN 45004 muayene kuruluşlarının belgelendirilme-

si standardı kapsamında 2004 yılında Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK)'na akredite ettirilerek, A Tipi Muayene Kuruluşu olduğunu dile getirerek, "Odamız bununla da yetinmemiş ve belgelendirilme faaliyetleri için Oda Merkezinde kurduğumuz Personel Belgelendirme Kuruluşumuz, ilgili AB standardı kapsamında TÜRKAK'a akredite ettirilmiştir. Yurt dışından uzmanların da katılımı sonucu Şubat 2007'de alınan akreditasyon belgesi Odamızca düzenlenen mühendis yetki belgelerinin uluslararası tanınırlığı için önemli bir adımdır, ülkemiz lehine bir kazanımdır. İş sağlığı ve güvenliğinde ilk kamu adresi olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı da umarız bunu bu şekilde değerlendirir" dedi.

Odanın 8 yıldan beri düzenlediği iş sağlığı ve güvenliği ile bağlantılı konulardaki Sempozyum ve Kongrelerin, yasal mevzuat ve uygulamalar açısından Türkiye'de henüz çok yeni olan iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin duyarlılıkların yerleşmesinde uyarıcı bir rolü olduğunu ve sunduğu kapsamlı, bütünlüklü önerilerle bu alanda önemli bir yer tuttuğunu da belirten Koramaz, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Odamızın konuya ilişkin, çeşitli çevrelerin yararlandığı 'İş Sağlığı ve Güvenliği Oda Raporu' da bulunmaktadır. Rapor bu yıl içinde güncellenecektir. Dünyada yaygın bir şekilde uygulanan 'İş Güvenliği Mühendisi' uygulamasının ülkemizde yerleşmesi büyük önem taşımaktadır. Zira ancak böylelikle işyerindeki sağlık ve güvenlik sorunlarının saptanmasına yönelik risk analizinin yapılması, tehlikeli durum ve davranışların giderilmesine yönelik önlemlerin geliştirilmesi, iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi unsurlarının yaşama geçirilmesi, düzenli ve periyodik denetimlerin sürdürülmesi, etkili ve amaca uygun eğitim programlarının uygulanması sağlanacaktır. 'İş Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nde belirtilen usul ve esasların işçiler tarafından kavranması ve hayata geçirilmesi için gerekli çalışmalar ancak böylece sağlıklı bir şekilde yürütülebilecektir.

"Konu çelişkili bir hal almıştır"

Bildiğimiz gibi 6-7 yıl öncesine kadar mevzuatımızda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili açık belirlemeler çok azdı ve dolaylı bir şekilde

kurgulanmaktaydı. Maden ve parlama-patlama tehlikesi olan işyerleri dışında iş güvenliği (sorumlu) uzmanı bulundurma yükümlülüğü 2003 yılına kadar ülkemizde yoktu. Konu esasen AB sürecine bağlı olarak 2003 yılında 1475 sayılı Yasa yerine ikame edilen 4857 sayılı İş Yasası ile belli ölçüde üzerindeki işyerlerine iş güvenliği ile görevli mühendis veya teknik eleman bulundurma zorunluluğu getirilmiştir. Fakat konuya yaklaşım ve maddi alt yapı eksiklikleri ve uygulanan sosyal ve ekonomik politikalar nedeniyle konu çelişkili bir hal almıştır. Odamız iş sağlığı ve güvenliği kapsamında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili tüm kurumlara ayrıntılı raporlar sunarak görüş ve önerilerini dile getirmekte ve 'İş Güvenliği Mühendisliği'nin yaşama geçirilmesine çalışmaktadır. Ancak dünyadaki uygulamaların tersine, bu çalışmaların üst yapıda yeterince yankı bulmadığını üzülenek görmekteyiz".

Hazırlık sürecindeki yanlışlara dâşülmemeli

OYK Başkanı, diğer tüm kurumlarda olduğu gibi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın da mevzuat hazırlık süreçlerinde Meslek Odalarının katkı ve görüşlerine yeterli önemi vermemesi nedeniyle, yapılan yönetmeliklerin birçoğunun meslek örgütleri ve sendikalar tarafından yarıya taşındığını vurgulayarak, şunları söyledi: "Bakanlığın

16.12.2003 tarihli 'İşyeri Sağlık Birimleri ve İşyeri Hekimlerinin Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik' düzenlemesi, 4857 sayılı İş Yasası'nın amacına aykırı olarak düzenlendiğinden Türk Tabipleri Birliği (TTB) tarafından dava konusu edilmiş ve TTB'yi dışlayan hükümler iptal edilmiştir. Yine Bakanlığın 9 Aralık 2003 tarihli 'İş Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetmeliği' de TMMOB, TTB ve DİSK tarafından ortaklaşa olarak dava konusu edilmiş ve bu Yönetmelik de Danıştay tarafından iptal edilmiştir. Son olarak da, 20.01.2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 'İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları İle Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik'in bazı maddelerinin iptaline ilişkin TMMOB ile Odamız tarafından açılan davalar sonucu 11 maddesi iptal edilmiştir. Bütün bu iptaller sonucunda Bakanlığın artık yargı kararları doğrultusunda düzenlemeler yapmasını ve yeni hazırlanan 'İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı Taslağı'nda yargı kararları ve sosyal hukuk devleti ilkelerine aykırı düzenleme yapılmamasını istiyoruz. Şimdi daha önceki hazırlık sürecindeki yanlışlara düşülmemelidir. Yasada zorunlu tutulduğu üzere TMMOB'nin görüş ve önerileri değerlendirmeye alınmalıdır. Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamını sağlamak, çalışanları, çalışma ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine karşı korumak için Odamızın da içinde yer alacağı düzenleme ve uygulamalar ivedilikle yaşama geçirilmeli ve iş güvenliği konusunda TMMOB'ye bağlı Meslek Odalarınınca eğitilen, belgelendirilen ve denetlenen İş Güvenliği Mühendislerinin istihdam edilmesi zorunlu tutulmalıdır. İş Güvenliği Mühendisliği yerine, 'İş Güvenliği Uzmanı' gibi bir tanım getirilerek mühendislik ile teknik elemanlık birbiriyile eşdeğer tutulmamalı, teknikerler mühendislerden ayrıcalıklı hale getirilmemelidir.

Odalarından İş Güvenliği Belgesi almış olan mühendislerin hakları gasp edilmemeli, bir İş Güvenliği uzmanına 10 firma ile sözleşme yapma yetkisi tanınarak işyerlerinde İş Güvenliği Mühendisi istihdamının önüne geçilmemeli, İş Güvenliği Mühendisliği ticarileştirilmemeli ve şekli bir yapıya dönüştürülmemelidir. Bakanlık çalışanlarına doğrudan İş Güvenliği Yetki Belgeleri verilme yoluna gidilirken, yıllarca özel ve kamu kesiminde iş güvenliği alanında

çalışan mühendislerin eğitim ve sınava tabi tutulması gibi gelişmeler yaratılmamalıdır.

Yeni Yasa Taslağına ilişkin TMMOB ve Odamızın Bakanlığa ilettiği bu ve diğer öneriler Tasarıya yansıtılmalıdır".

"İş müfettişleri bile mühendislerden oluşmaktadır"

Emin Koramaz, İş Güvenliği Mühendisliği uygulamasında, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik iş yerlerinde alınması gereken önlemlerle, verilmesi gereken eğitimlerin yer aldığını, Türkiye'de uygulamada yeterince kabul görmemiş olan bu kavramın, gelişmiş ülkelerde iş kazalarının en aza indirilmesinde büyük rol oynadığını vurguladı. Odanın, öncelikle İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatındaki eksiklerin giderilmesini ve 'İş Güvenliği Mühendisliği'nin ülkemiz sorunlarını çözümlenecek şekilde yaşama geçirilmesini ısrarla istediğini ifade eden Koramaz, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına bakıldığında, sağlık hizmetleri dışındaki tüm konuların mühendislik dallarını ilgilendirdiğine dikkat çekti. OYK Başkanı konuşmasına şöyle devam etti: "İş müfettişleri bile mühendislerden oluşmaktadır. Mevzuatın denetim ve uygulayıcıları ağırlıklı olarak mühendislerdir. Sorunlar kapsamlıdır. İş sağlığı ve güvenliği ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmasının başlıca nedenlerini özetle şöyle sıralayabiliriz: Toplumsal formasyonumuz, sanayileşmenin gelişimindeki özgünlükler ve sanayimizin durumu, çalışma yaşamına yaklaşım, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin düzenlemelerin yetersizliği, 4857 sayılı Yasa'nın gerekli denetimleri esnetmesi, mühendislik ve hekimlik uygulamalarına ilişkin yasal eksikler, işveren kesiminin konuya gereken önemi vermemesi ve kayıt dışı istihdam ile kayıt dışı ekonominin büyüklüğü.

Oysa sosyal hukuk devletinin temel işlevi, güvenli bir çalışma ortamı oluşturmak, çalışanları çalışma ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine karşı korumak, çalışanların sağlık ve refahını sağlamak ve geliştirmektir. Fakat gerek işveren kesimi, gerekse kamuda işveren konumundaki devlet, neo liberal ekonomik politikaların etkisiyle konuya gereken özeni göstermemektedirler. Bu nedenle ülkemiz iş kazalarında Avrupa ve dünyada ilk sıralarda yer almaktadır.

“Böyle adaletsizlik, böyle iş sağlığı ve güvenliği politikası olmaz!”

Bir örnek vermek istiyorum: Türkiye’de iş sağlığı ile ilgili yasal düzenlemelere göre 50’den az sayıda işçinin bulunduğu işyerlerinde sağlık birimi oluşturulması zorunlu değildir. ‘İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu’ 50 ve daha çok sayıda işçinin çalıştığı işyerleri için öngörülmüştür. Ama dikkat edelim, bu mekanizma Türkiye’deki toplam işyerlerinin ancak yüzde 1,5’inde işlemektedir. Çalışma yaşamı mevzuatı bakımından dikkate değer bir başka yön de bu mevzuatın bütün çalışma alanlarını kapsamıyor olmasıdır. İş Yasası, başlıca ‘sanayi ve ticaret’ işlerini kapsamına almakta, tarım sektörünün tamamı, hizmet sektörünün de bir bölümü kapsam dışında kalmaktadır. İş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili düzenlemeler KOBİ’lerin ve çalışanların büyük bir bölümünü kapsam dışında bırakmaktadır.

Böyle adaletsizlik, böyle iş sağlığı ve güvenliği politikası olmaz!

OYK Başkanı Emin Koramaz, 28 Nisan’ın ‘İşyerinde Sağlık ve Güvenlik Dünya Günü’, 4–10 Mayıs’ın ise ‘İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası’ olduğunu belirterek, bu anlamlı tarihler öncesine denk gelen Kongrenin, toplumsal ve kurumsal duyarlılıkları geliştirmeye katkıda bulunmasını umduğunu dile getirdi. Kongrede belirlenecek yaklaşımların ekseninde ‘önce insan’ yaklaşımının olması gerektiğini ifade eden OYK Başkanı, insan yaşamının her şeyden daha değerli olduğunu vurguladı. “Böylelikle, toplumsal yaşam da gerçekten insancıl bir temel ve çerçeveye ulaşacaktır” diyen Koramaz, Oda adına İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi’nin gerçekleştirilmesini sağlayan Düzenleme ve Yürütme Kurulları ile Kongre Sekreteriyasına, Adana Şube Yönetim Kurulu ve çalışanlarına, Kongrede bildiri sunan ve panelde yer alan konuşmacılara, delege ve izleyiciler ile katkıda bulunan kurum ve kuruluşlara, Şube Başkanı Selçuk Göndermez, Oda Sekreteri Ali Ekber Çakar ve Oda Yönetim Kurulu Üyeleri Tahsin Akbaba, Mustafa Yazıcı ile Bedri Tekin’e teşekkür ederek, konuşmasını bitirdi.

IV. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ AÇIKLANDI

Makina Mühendisleri Odası Adana Şubesi sekretaryalığında düzenlenen IV. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi, 20- 21 Nisan 2007 tarihlerinde, Çukurova Üniversitesi Mithat Özhan Amfisi Konferans salonlarında, 430'u delege ve 290'ı konunun ilgisi olmak üzere toplam 720 kişinin katılımı ile gerçekleştirildi.

Oda yöneticileri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri, üniversitelerden akademisyenler, sendikalar, meslek örgütleri, kurum ve kuruluşların temsilcileri, özel ve kamuda çalışan mühendisler ve doktorlar ile konuya ilgi duyan çalışanların katılımıyla yapılan Kongrede; bir açılış paneli olmak üzere; 11 oturum ve 4 konferansta 28 adet bildiri sunuldu. IV. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi kapsamında yapılan panel, konferans ve oturumlarda sunulan bildirimler ile yapılan tartışma ve öneriler sonucu ortaya çıkan sonuç bildirgesi yayınlandı.

İş sağlığı ve güvenliği; emeği ile geçinen, yani çalışan insanları ilgilendiren bir kavramdır. Bu kavramlara verilen önem ülkeden ülkeye değişmektedir. Ayrıca ülkelerin gelişmişlik düzeyleriyle, toplumlar ve toplumu oluşturan bireylerin eğitim, kültür ve bilinç düzeyleri ile de doğrudan ilgilidir. Gelişmiş ülkeler yasal önlemlerle toplumsal eğitim ve bilinçlendirme ile sorunun çözümü yönünde oldukça mesafe kat etmişlerdir. Oysa bizim gibi sanayileşmesini tamamlayamamış, sanayi ve demokrasi kültürü gelişmemiş, eleştiri, öneri ve denetim sistemlerinin gelişmediği ülkelerde yara kanamaya devam etmektedir. AB sürecine bağlı olarak 4857 sayılı İş Yasası ile birlikte ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatımız da değişmiştir. Ancak diğer alanlarda olduğu gibi alt yapısı hazırlanmadığı için uygulamada belirsizlikler ve olumsuzluklar yaşanmaya devam etmektedir.

Küreselleşme sürecine paralel olarak özelleştirme, sendikalaştırma ve taşeronlaştırma, kısaca örgütsüzleştirme politikalarıyla her türlü güvenlik ve güvencelerden yoksun kayıt dışı işçilik ve çocuk işçi çalıştırmayla katmerlenen iş kazaları ve meslek hastalıklarının boyutu resmi istatistiklerde yayınlanandan çok daha büyüktür.

IV. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi kapsamında yapılan panel, konferans ve oturumlarda sunulan bildirimler, yapılan tartışma ve öneriler sonucu ortaya çıkan çözüm önerilerini aşağıda sunuyoruz.

1. Sosyal hukuk devletinde iş yasaları çalışanların hakkını korumak ve geliştirmek amacını temel ilke alırken, çıkarılan 4857 sayılı İş Yasası tamamen işverenlerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiştir. Esnek ve kural dışı çalışmayı, işçileri başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan bu yasa yerine; konunun aktörlerinin katılımı ile demokratik bir yasa çıkarılmalıdır. İş mevzuatı, ekseni "insan" olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.
2. İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili ulusal politikaların oluşturulmasında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne (TMMOB) bağlı ilgili meslek odaları, Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türkiye Barolar Birliği (TBB) ve sendikaların katılımı sağlanarak, bu konuda alınacak kararlar çalışma yaşamına yansıtılmalıdır.
3. Başta KOBİ'ler olmak üzere 50'den daha az işçi çalıştıran iş yerlerinde, İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının kurulması yasalarla güvence altına alınmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları kapsamalıdır. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin düzenlemeler, sektör ve kurum farkı gözetmeksizin tüm işyerleri için geçerli olmalıdır.
4. İş yerlerinde kurulan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları, tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli ve tavsiye değil, yaptırım gücüne sahip kurullara dönüştürülmelidir.

5. “İş Güvenliği Mühendisliği” kavramı, çıkarılacak yeni bir yönetmelikle yeniden tanımlanmalı ve işyerlerinde iş güvenliği mühendisi çalıştırma zorunluluğu getirilerek, çalışma koşulları yeniden düzenlenmelidir.
6. “İş Güvenliği Mühendisleri” ücret yönünden işverene bağlı olmamalıdır. İş Güvenliği Mühendislerinin ücret çizelgeleri, Bakanlık ve TMMOB’ye bağlı ilgili Meslek Odalarıyla birlikte belirlenmelidir.
7. 20.01.2004 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “İş Güvenliği ile Görevli Mühendis ve Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik’te ve “4857 sayılı İş Yasası” ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarında “iş güvenliği mühendisliği” yerine “iş güvenliği uzmanı” tanımı getirilerek, mühendislik ile teknik elemanlık birbiriyle eşdeğer tutulmuş, teknikerler mühendislerden daha ayrıcalıklı hale getirilmiş, iş güvenliği mühendisliği şekli bir yapıya dönüştürülmüştür. Danıştay 10. Dairesi tarafından iptal edilen yönetmelik yerine; Bakanlık tarafından hazırlanan “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı Taslağı” TMMOB, TTB, TBB, sendikalar ve üniversitelerin görüşleri alınarak yeniden düzenlenmeli ve bu sürecin ardından yasalaşmalıdır.
8. İşyeri hekimlerinin, işyeri sağlık memuru ve hemşirelerinin mesleki bağımsızlıkları sağlanmalıdır.
9. İş sağlığı ve güvenliği konusunda işbirliği, koordinasyon ve danışma hizmetlerinin sağlanması için ilgili meslek örgütleri, işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin katılımıyla bir koordinasyon mekanizması oluşturulmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği alanındaki hizmetlerin kamusal bir hizmet olarak algılanması gerektiği vurgulanmalıdır.
10. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasa, tüzük ve yönetmelikler uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alınarak yenilenmeli ve hayata geçirilmelidir.
11. Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamını sağlamak, çalışanları, çalışma ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine karşı korumak için TMMOB’ye bağlı ilgili meslek odalarının yer alacağı düzenleme ve uygulamalar ivedilikle hayata geçirilmelidir.
12. İş yerlerinde işçi sayısına, iş yerinin niteliğine ve tehlikelilik derecesine göre iş güvenliği konusunda mesleki yeterliliği TMMOB’ye bağlı ilgili meslek odası tarafından belgelendirilmiş bir veya daha fazla mühendis görev yapmalıdır.
13. İş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışma koşulları ve bu koşullar arasındaki nedensel ilişkileri araştırmak, bilimsel araştırma yapacak araştırma kurumları oluşturulmalı, eğitim kurumları özendirilmelidir.
14. Çalışanlar ile işverenler arasında iş sağlığı ve güvenliği duyarlılığı ve bilincinin oluşması, sağlıklı ve güvenli işyerinin oluşumu ile paralellik taşımaktadır. Bunun için de güvenlik kültürü, aile kültürü, toplumsal iş sağlığı ve kültürü bir arada oluşturulmalı ve özendirilmelidir.
15. Ergonomi sadece iş sağlığı ve güvenliği alanında değil, yaşayan her insanın yaşam felsefesi olmalıdır. Ergonomi, iş sağlığı ve güvenliğinin ta kendisidir. Multidisipliner bir hizmet gerektirir. Ergonomi bilincinin oluşturulması, bir devlet politikası haline getirilmelidir.
16. Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğrenimden başlanarak iş sağlığı ve güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli, bütün okullarda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi yapılmalı, üniversitelerin ilgili fakültelerinde iş sağlığı ve güvenliği kürsüleri kurulmalıdır.
17. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde “önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği” anlayışı yerleştirilmeli, tüm süreçlerde öncelik iş sağlığı ve güvenliğinde olmalıdır.
18. İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimine önem verilmeli, bu konuda eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır.
19. İş sağlığı ve güvenliğine yönelik verilecek eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmeli, bu eğitimler özerk olmalıdır.

20. İş sağlığı ve güvenliği kurullarının işlevsel hale getirilmesi, bu kurulların eğitilmiş ve yetkilendirilmiş kişilerden oluşturulması sağlanmalıdır.
21. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri işyeri mekânı, teknoloji, üretimde kullanılan hammadde, üretilen ürün, ergonomi vb. konular daha proje aşamasında planlanmalıdır.
22. Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular, iş sağlığı ve güvenliği standart ve mevzuatına uygun üretilmelidir. Bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmalı, üretim, satış ve kullanım sırasında standartlara göre mutlaka denetim yapılmalıdır.
23. Standart dışı malzemelerin piyasaya girişi ve sunumu engellenmeli ve bu konuda meslek örgütleri, TSE ve Bakanlık kanalıyla bir denetim ağı oluşturulmalıdır.
24. Çalışanların eğitimi, çalışma alanındaki risklere karşı bilgilendirilmeleri, risklere karşı kişisel donanımlarının uygun ve eksiksiz olması işveren tarafından sağlanmalı ve sürekli olarak denetlenmelidir.
25. İş güvencesi ile iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar insana yakışır “norm ve standartta” bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalıdır.
26. Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır.
27. Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.
28. Ucuz iş gücü olarak görülen kadın işçilik konusunda ki tüm olumsuz uygulamalar kaldırılmalıdır.
29. Dünyada ve ülkemizde ürkütücü boyutlara ulaşan çocuk işçilik konusunda, çocuk emeği sömürsü ortadan kaldırılmalı, çocuklar rehabilite edilmeli ve eğitilmelidir.
30. Kazaların tekrarlanmasını önleyecek tedbirlerin geliştirilmesi ve sisteme kazandırılmasını hedefleyen reaktif yaklaşımlar yerine kazaları hedeflemeyen, operasyonlardaki tehlikeleri inceleyerek “Nelerin yanlış gidebileceğini?” araştıran, önceden öngören, sonraki aşamada “daha başka neler olabilir” sorusuna yanıt arayan risk yönetimi yani proaktif yaklaşımlar öne çıkarılmalıdır.
31. İş kazası araştırmaları daha gerçekçi ve güvenilir olmalıdır.
32. İş kazalarının önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra, çalışma yaşamının da iyileştirilmesi, sendikalaşmanın önündeki engellerin kaldırılması, çalışanların sosyal ve ekonomik yaşamlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır.
33. Ülkemizde her konuda olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliği konusunda da sağlıklı veri ve bilgi toplamada sıkıntı yaşanmakta, sistem iyi çalışmamaktadır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.
34. Gerek işçi sağlığı, gerekse toplum sağlığı; bireylerin pirim ödeme gücüne yüklenmeyecek bir biçimde genel bütçeden finanse edilmeli ve koruyucu sağlık hizmetleri geliştirilmelidir.
35. Sağlık personelinin atomize edilerek dağıtıldığı, tedavi edici sağlık hizmetlerinin öncelendiği genel sağlık sigortası ve aile hekimliği uygulamasından vazgeçilmelidir. Sağlık ocakları kapatılmamalıdır.
36. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin sunumu için belirli işçi sayısı aranmamalı; uygulamalar devlet memurları, kendi hesabına çalışanlar, tarım kesimi gibi yaptığı iş ve çevresinden etkilenen tüm toplum kesimlerini kapsamalıdır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

ULUSLARARASI DOĞAL GAZ KONGRESİ VE SERGİSİ 2007 YAPILDI

Makina Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen Uluslararası Doğal Gaz Kongresi ve Sergisi, 3-5 Mayıs 2007 tarihlerinde Ankara Sheraton Otel ve Kongre Merkezi'nde 11 kamu kurum ve kuruluşu, 6 sektörel kuruluş, 21 üniversite ve 7 sektörel derginin desteği ile gerçekleştirildi. Kongreye; TMMOB ile bağlı Odaların Yöneticileri, Makina Mühendisleri Odası Merkez ve Şube Yöneticileri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, BOTAŞ, TPAO, EİEİ, EÜAŞ, Rekabet Kurumu, GAZBİR, DOSİDER, Elektrik Üreticileri Derneği, Türkiye Kojenerasyon Derneği, TOBB Türkiye Enerji Meclisi, Tüketici Hakları Derneği, MTA, Petrol İşleri, TÜBİTAK, AB Genel Sekreterliği, EGO, üniversitelerden akademisyenler, meslek örgütleri, ilgili dernek, vakıf ve birlik temsilcileri, özel ve kamudan uzmanlar, Büyükelçilik temsilcileri ile yurtdışından Türkiye'nin doğal gaz sektöründe etkili olan yabancı firma ve kurum temsilcileri olmak üzere toplam 697 kişi katıldı. Üç gün süren kongre süresince gerçekleştirilen sekiz oturum ve iki panelde; Türkiye'nin doğal gaz temini ve ihrac politikalarından iletim ve dağıtım hatlarına, kentsel doğal gaz kullanımından elektrik üretimi için doğal gaz kullanımına kadar sektöre ilişkin konular ele alındı. Kongrenin açılışı Kongre Yürütme ve Düzenleme Kurulu Üyesi Oğuz Türkyılmaz tarafından yapıldı. Açılış konuşmaları ise Oda Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, BOTAŞ Genel Müdür Vekili Saltuk Düzyol ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Bekir Aksoy tarafından yapıldı.

Açılış konuşmalarının ardından sergi açılışı gerçekleştirildi. İlk gün "Türkiye'nin Doğal Gaz Temin ve İhrac Politikaları" konulu oturum iki ayrı bölüm halinde düzenlendi.

İlk günün akşamında yapılan açılış kokteylinde MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, Kongreye yaptıkları katkı ve destekleri için BOSPHORUSGAZ, İZMİR-

GAZ, GAZBİR, MERTY ENERGY ve PRİZMA AŞ'ye, yabancı konuklara, sergiye katılarak etkinliği zenginleştiren firma ve kuruluşlar olan BOTAŞ, TPAO, MTA, EGAS, Doğal Gaz Makina Sist. Isı San. Dış. Tic. AŞ, TEMASS AŞ, PRİZMA AŞ, DOSİDER, İZGAZ ve TTMD'ye; Kongreyi destekleyen diğer kurum ve kuruluşlara; sektörel yayınlardan Kongreyi özel olarak destekleyen Teknik Yayıncılık, Mavi Nokta Yayın Tasarım İletişim, Bileşim Yayıncılık, DTK-Doğal Gaz Tesisat Klima, Enerji ve Termodinamik dergilerine; Kongreyi izleyen basın mensupları ile diğer sektörel yayınlara; üniversiteler ve akademisyenlere; TMMOB'ye bağlı Odaların Başkan ve yöneticileri ile bütün delege ve katılımcılara teşekkür etti.

Açılış kokteylinde, Kurul çalışmalarından dolayı Kongre açılışına katılmayan EPDK Başkanı Yusuf Günay da bir konuşma yaparak sektörle ilgili sorunlara ve EPDK çalışmalarına değindi.

Kongrenin ikinci günü, "Avrupa Birliği Yönetmelikleri ve Standartlarında Dağıtım Hatları ve İç Tesisat Uygulamalarında Güvenlik", konulu sunumdan sonra "Kentsel Doğal Gaz Kullanımında Konutlar ve Sanayi İç Tesisat Uygulamaları", "İletim ve Dağıtım Hatları", "Kentsel Doğal Gaz Dağıtım Şebekeleri ve Servis Hatları" konulu oturumlar ile "Elektrik Üretimi İçin Doğal Gaz Kullanımı" konulu panel yapıldı. Üçüncü gün ise "Türkiye'de Doğal Gaz Sektörünün Yeniden Yapılandırılması" konulu oturum ve "Türkiye'nin Doğal Gaz Temin ve Tüketim Politikaları" konulu panel gerçekleştirildi. Türkiye'nin ileriye dönük elektrik arz sektöründe kriz olasılığının arttığı, buna karşılık elektrik üretiminde doğal gaz yakıtı kullanımının had safhaya çıktığı ve doğal gaza olan talebin gittikçe artmakta olduğu, sektörde liberal politikaların özelleştirme bazında uygulanmaya çalışıldığı bir dönemde, Türkiye'nin Doğal Gaz Sektörü'nün sorunları ve alınması gereken tedbirlerin dile getirildiği "Uluslararası Doğal Gaz Kongresi ve Sergisi 2007" büyük bir katılım ve ilgiyle tamamlandı.

Etkinlikte Türkiye'nin doğal gaz temin ve ihraç politikaları, elektrik üretiminde doğal gaz kullanımı, doğal gaz sektörünün yeniden yapılandırılması ve Türkiye'nin doğal gaz temin ve tüketim politikaları masaya yatırılarak, çeşitli bildiriler ve önemli mesajlar sunuldu.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler'in yoğun iş programı nedeniyle katılmadığı, ancak mesajında başarı dileklerinde bulunduğu kongreye Bakan adına katılan Enerji Sektörü'nden sorumlu ETKB Müsteşar Yardımcısı Bekir Aksoy yaptığı konuşmada, Bakanlık olarak doğal gaz politikalarını bir kez daha ortaya koyduktan sonra, uygulamalarda üzerinde durdukları önemli gelişmeleri vurgulayarak, BOTAŞ'ın uluslararası konumunun sürdürülmesi ve uluslararası müteahhitlik birikiminden yararlanması gerektiğini öne sürdü.

ETKB Müsteşar Yardımcısı Aksoy: "Ülkemizin enerji arz güvenliğinin arttırılması öncelikli hedefimiz"

Enerji Sektörü'nde ETKB'nin politikalarını anlatarak konuşmasına başlayan ETKB Müsteşar Yardımcısı Bekir Aksoy son 10 yılda tüketimi en çok artan enerji yakıtının doğal gaz olduğunu vurgulayarak, son 10 yılda doğal gaz tüketiminin yüzde 40, sıvılaştırılmış doğal gaz olarak bilinen LNG'nin tüketiminin ise yüzde 100 arttığını ifade etti. Doğal gazla ilgili şimdye kadar ETKB'nin politikaları doğrultusunda yapılan uygulamalar ile önemli sonuçların alındığını belirten Aksoy, Bakanlığının doğal gaz politikalarını şöyle özetledi:

"Doğal gaz politikalarımız içerisinde yapılan uluslararası anlaşmalara yönelik 'al ya da öde' miktarlarının düşürülmesi, doğal gazın yurt çapında kullanımının yaygınlaştırılarak sürdürülmesi ve doğal gaz fiyatlarının katlanılabilir ve sürdürülebilir fiyat yapısında olması dikkat etmekte olduğumuz hususlardır. Türkiye'nin Doğu ile Batı arasında enerji köprüsü olması hedefine getiren en önemli gelişmelerinden biri de uluslararası doğal gaz projeleri olmaktadır. Doğal gaz yatırımlarının sürdürülmesi için bu açıdan bakıldığında önemi büyüktür. Ancak uluslararası doğal gaz yatırımlarında Bakanlığımız şimdye kadar yapılan uygulamalarda sadece Transit Geçiş Hakkı ücretinin yanı sıra, bundan böyle doğal gaz ticaretinden de pay alınmasına önem vermektedir".

ETKB Müsteşar Yardımcısı Bekir Aksoy, Rusya ile mevcut "al ya da öde"ye dayalı doğal gaz anlaşmalarının 2003 Kasım ayında revize edilmiş olduğunu hatırlatarak, üç an-

laşma üzerinde varılan mutabakata göre yüzde 85 olarak tespit edilmiş olan “al ya da öde” miktarlarının yüzde 75’e çekilmiş olduğunu ifade ederek, anlaşmaların bitimine kadar toplam 40 milyar metreküplük kontrat miktarının düşürülmüş olduğunu, bunun da bedel olarak maliyetinin 12 milyar Doları bulunduğunu söyledi.

Kongrede; Türkiye’nin doğal gaz sektörünün yeniden yapılandırılması ve doğal gaz politikaları tartışılırken, sektörün en büyük aktörü, Baku-Tiflis-Ceyhan (BTC) gibi uluslararası projeleri başarıyla tamamlamış BOTAŞ’ın içinde bulunduğu mali sıkıntı ve parçalanma süreci gibi karşı karşıya bulunduğu sorunlar, çözüm önerileri ile birlikte masaya yatırıldı.

Diğer ülkelerde yüzde 65 olan pazar payı BOTAŞ’ta yüzde 20’lere indiriliyor

BOTAŞ adına konuşan Genel Müdür Vekili Saltuk Düzyol, Kurumun karşı karşıya olduğu sorunları ortaya koyarken, dünyanın hiçbir yerinde görülmeyen kontrat devri gibi uygulamaların BOTAŞ üzerinde denendiğini, serbestleşme sonrasında kurum için yüzde 20 gibi son derece gerçek dışı bir pazar payı hedeflendiğini belirtti.

BOTAŞ Genel Müdür Vekili Saltuk Düzyol, konuşmasının başında yılda ortalama yüzde 14-15’ler seviyesinde büyümekte olan ve henüz olgunlaşma seviyesine ulaşmamış olan Türkiye doğal gaz piyasasına yönelik 2001 yılında çıkarılan 4646 sayılı Doğal gaz Yasası’na önemli eleştiriler getirerek, Yasa’nın mutlaka değiştirilmesi gerektiğinin altını çizdi. Batının uzun bir evrimsel süreçten geçtikten ve yapılanmasını büyük ölçüde tamamladıktan sonra piyasalarda uygulamaya başladığı serbestleştirme politikalarının Türkiye’de alelacele uygulanmaya başlandığına dikkat çeken Düzyol, konuyla ilgili şunları söyledi:

“Batı uzun bir evrimsel süreçten ve yapılanmadan geçtikten sonra piyasalarını ve bu piyasalarda tatbik edilen düzenlemeleri esas almış, ancak Türkiye’de bu yapılırken söz konusu piyasalarda yaşanan evrimsel süreci ve koşulları gözardı eden bir yapı oluşturulmuştur. 4646 sayılı Yasa’da dünya uygulamalarında çoğu kez önce özelleştirmelerin ve ardından serbestleşmenin olduğu, pek çok ülkede doğal tekel konumundaki “incumbent

operatörü”nün pazar payının serbestleşme sonrası en fazla yüzde 65’ler seviyesine indirildiği gözden kaçırılırken, ülkemizin “incumbent operatörü” BOTAŞ için serbestleştirme sonrası yüzde 20 gibi son derece gerçek dışı bir pazar payı hedeflenmiştir.

Bununla da yetinilmeyerek tam anlamıyla ölçek ekonomilerinin geçerli olduğu ve bu nedenle şirketlerin birleşmeler ve devralmalar yoluyla büyümeye çalıştığı bir sektörde, sadece bir enerji köprüsü değil, aynı zamanda bir enerji adası olmayı hedefleyen ülkemizin ulusal şampiyonu olan BOTAŞ’ın, daha önce TPAO’ya yapıldığı gibi dikey bütünleşmiş yapısı bozularak, iletim, depolama ve ticaret şirketi şeklinde yeniden yapılandırılması ve sadece iletim kısmı kamunun elinde kalacak şekilde özelleştirilmesi öngörülmüştür”.

“4646 sayılı Yasa BOTAŞ’a birkaç beden dar gelmektedir”

Saltuk Düzyol, BOTAŞ’ın halihazırda müzakerelerini yapmakta olduğu Doğal Gaz Kontrat Devirleri ile ilgili de önemli mesajlar vererek, böyle bir uygulamanın dünyanın hiçbir yerinde bulunmadığına dikkat çekti. 4646 sayılı Yasa’nın BOTAŞ’a yeni alım kontratı yapma olanağı tanımadığını vurgulayan Düzyol, bu şekilde BOTAŞ’ın doğal gaz ithalatındaki tekel konumunun sonlandırılmasının ve alım anlaşmalarından doğan “al ya da öde” riskinin azaltılmasının amaçlandığını, ancak piyasada yeni girişlerin bir dizi kısıtlama getireceğini hatırlatarak, şunları söyledi:

“Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)’nın iznine tabi düzenlemelerle, dünyada hiçbir örneği bulunmayan Kontrat Devri uygulaması ile piyasaya herhangi bir arz fazlası yaratmadan yeni girişler yapılması sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu durum iktisadi anlamda serbestleşmeden umulan faydaların elde edilmesini neredeyse olanaksız kılmaktadır. Serbestleşmenin temel amacı piyasaya yeni girişler sağlanarak, hâkim konumundaki oyuncunun etkinliğinin azaltılması, artan rekabet ile piyasanın daha verimli çalışır hale getirilmesi, arz fazlası yaratılarak fiyatların aşağıya çekilmesidir.

Arz yönüyle bakıldığında ise serbestleşmenin amacı piyasada yeni girişlerle birlikte katma değer artışı sağlana-

rak, pastanın büyütülmesi ve büyüyen pastadan herkesin payını almasıdır. 4646 sayılı Yasa mevcut haliyle bu amaçları karşılamaktan oldukça uzaktır. Enerji alanında coğrafi avantajlarını kullanarak önemli bir oyuncu olmayı hedefleyen ve mega projelere imza atmaya hazırlanan ülkemize ve onun ulusal şampiyonu olan BOTAŞ'a birkaç beden dar gelmektedir. Bu nedenle mutlaka değiştirilmesi gerekmektedir”.

BOTAŞ'a küresel bir oyuncu olma şansı verilmelidir

BOTAŞ Genel Müdür Vekili Saltuk Düzyol, 2010 yılı sonrası için enerji alanında önemli bir aktör olmaya hazırlanan Türkiye'nin, içinde bulunduğu coğrafyada pazarlık gücü yüksek, dikey bütünleşmiş, büyük ve güçlü enerji şirketlerine sahip olması gerektiğinin altını çizerek, BOTAŞ'a küresel bir oyuncu olma şansının verilmesini istedi. Düzyol, şöyle konuştu:

“Bu piyasa, BOTAŞ gibi ulusal bir şampiyon öldürülmeden de pekâlâ serbestleştirilebilir. Bu konuda sektörü düzenleme ve denetleme yetki ve sorumluluğuna sahip EPDK'ya büyük görevler düşmektedir. Bu kapsamda BOTAŞ dâhil olmak üzere teknik ve mali açıdan yeterli olmak kaydıyla tüm isteklere ithalat serbesti tanınması, enerji şirketlerinde sürdürülebilir bir büyümenin ve ülkemiz arz çeşitliliği ve güvenliğinin sağlanması bakımından faydalanılacaktır”.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı Emin Koramaz'ın yaptığı Kongre açış konuşmasının tam metni şu şekildedir:

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, uluslararası enerji politikalarında petrolün yanı sıra doğal gazın da önemli bir yere sahip olduğunu belirterek, “birçok avantajı nedeniyle doğal gaz dünyanın en gözde enerji kaynaklarından biri haline gelmiş, boru hatları dünyanın dört bir tarafına uzanarak ülkeler arasındaki siyasi ve ekonomik işbirliklerini artırmıştır. Ama bir yandan da boru güzergâhlarının rotası ciddi bir rekabet alanı olmuştur. Uluslararası konjonktür içinde Türkiye'de

sadece doğal gaz değil, enerji sektörünün tamamıyla ilgili olarak ülkemizin yakın geleceği için; gerek enerji arzı güvenliği ve halkın enerjii en ucuz ve sağlıklı şekilde kullanabilmesi, gerekse verimlilik ve çevre faktörlerini göz ardı etmeyecek yeni yaklaşım ve çözümlere acilen ihtiyaç duyulmaktadır” dedi. Emin Koramaz konuşmasını şöyle sürdürdü:

Odamız her çalışma döneminde meslek ve uzmanlık alanlarımızla ilgili gelişmeleri ve sorunlarımızı tartışmaya açmak, görüş ve önerilerimizi yetkililere iletmek, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla Kongre, Kurultay ve Sempozyum düzeyinde bir dizi etkinlik düzenlemektedir. Bildiğiniz gibi enerji, biz mühendislerin varlık nedeni olan sanayinin, üretimin ve kalkınmanın en temel girdisidir. Günümüzde enerji üretim ve tüketim miktarları yanı sıra birim enerji ile yaratılan ekonomik değer, ülkelerin gelişmişliğinin en önemli göstergelerinden biri haline gelmiştir. Bu nedenle; bu dönem içinde yapmayı planladığımız 26 ayrı kongre, kurultay, sempozyum etkinliklerinin 6'sı enerji konuludur. Bunlar: Uluslararası Doğal Gaz Kongresi, Enerji Verimliliği Kongresi, Güneş Enerjisi Sistemleri Sempozyumu, Rüzgâr Enerjisi Sempozyumu, Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu, III. LPG-CNG Kongresi ve TMMOB adına Jeofizik, Jeoloji, Kimya ve Maden Mühendisleri Odaları ile birlikte düzenleyeceğimiz Jeotermal Kongresi'dir.

Kongre, kurultay ve sempozyum etkinliklerimiz yanı sıra Enerji Çalışma Grubumuz her dönem yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ile doğal gaz temin ve tüketim politikaları konularında Oda Raporları yayınlamaktadır. Enerji ile ilgili birçok çalışmada referans olarak gösterilen bu raporlar, bu Kongrede yapılacak tartışmaların da katkısıyla güncellenecek ve kamuoyu ile paylaşılacaktır. Yine enerji konusu; Odamızın eğitim ve belgelendirme çalışmalarında önemli bir yer tutmaktadır. Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğimiz uyarınca; doğal gaz sektöründe hizmet verecek üyelerimiz eğitime tabi tutulmakta ve belgelendirilmektedir. Belgelendirme faaliyetleri için Oda merkezinde kurduğumuz Personel Belgelendirme Kuruluşumuz, ilgili AB standardı kapsamında TÜRKAK'a akredite ettirilmiştir. Yine Odamızda Jeotermal Enerji Uygulamaları, Güneş Enerjisi Sistemleri, Isı Yalıtımı ve

Enerji Yönetimi ile Doğal Gaz konularında kurslar ve seminerler düzenlenmektedir. Bu konularda zengin bir yayın faaliyetimiz de bulunmaktadır.

Enerji sektöründe ilgili kurum ve kuruluşlarla yakın işbirliği içinde olan Odamız, bu dönem Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi Yönetim Kurulu'nda da temsil edilmektedir.

Sevgili Katılımcılar,

Şimdi uluslararası bağlamdan hareketle, ülkemizdeki doğal gaz ve enerji politikalarına ilişkin somut duruma değinmek istiyorum. Bildiğiniz gibi uluslararası enerji politikalarında petrolün yanı sıra doğal gaz da önemli bir yere sahiptir. Birçok avantajı nedeniyle; doğal gaz dünyanın en gözde enerji kaynaklarından biri haline gelmiş, boru hatları dünyanın dört bir tarafına uzanarak ülkeler arasındaki siyasi ve ekonomik işbirliklerini artırmıştır. Ama bir yandan da boru güzergâhlarının rotası, ciddi bir rekabet alanı olmuştur. Hemen yanı başımızda dünyanın önemli ekonomilerinin yer aldığı Avrupa'da, doğal gaz tüketimi 2005 yılında 535 milyar metreküp iken, üretiminin sadece yarısı kadar bir bölümü olan 270 milyar metreküpü kendi kaynaklarından karşılanabilmiştir. Doğal gaz rezervlerin-

deki azalma trendine karşı Avrupa piyasasında özellikle de çevresel nedenlerle doğal gaza olan talebin artması, piyasadaki arz açığının nereden, nasıl ve en güvenilir şekilde karşılanabileceği konusundaki arayışları gündemde tutmaktadır.

Rusya'nın arzdaki ağırlığı, "güvenlik" endişesini artırmakla birlikte, Orta Asya ve Ortadoğu'daki kaynaklara yönelik arayışları da artırmaktadır. Bu bağlamda, petrol ve doğal gaz boru hatları için transit bir ülke olmanın yanı sıra bir enerji terminali olma niteliğiyle Türkiye'nin jeopolitik önemi artmaktadır. Bulduğumuz coğrafyanın Kafkaslar, Ortadoğu ve Orta Asya'nın yoğunlaştığı sıcak bir bölgede yer alması, hem risk hem de bazı "avantajları" beraberinde getirmektedir. Risklerin akılcı yönetimi ve avantajların ülke çıkarları doğrultusunda hızlı ve etkili şekilde değerlendirilmesi, önümüzdeki yıllarda, diğer faktörlerle birlikte Türkiye'nin dünyadaki siyasi konumunun belki de belirleyicisi olabilecektir. Ancak, acaba Türkiye şu andaki siyasi tercihleri, bağlantıları ve de yönetim kabiliyetleri ile buna muktedir midir? Bu çok önemli bir sorudur. Zira enerji kaynaklarının kullanımı ve bu kaynaklar üzerindeki hâkimiyet kavgası, günümüzde doruk noktaya ulaşmıştır. Doğal gaz, su, petrol gibi enerji kaynakları, başlı başına birer ekonomi politik ve ülkelerin egemenliği, bağımsızlığı konusuna dönüşmüştür. Yalnızca Afganistan ve Irak işgallerini anımsamak bile bu açıdan yeterlidir. Bu uluslararası konjonktür içinde Türkiye'de sadece doğal gaz değil, enerji sektörünün tamamıyla ilgili olarak ülkemizin yakın geleceği için; gerek enerji arzı güvenliği ve halkın enerjiyi en ucuz ve sağlıklı şekilde kullanabilmesi, gerekse verimlilik ve çevre faktörlerini göz ardı etmeyecek yeni yaklaşım ve çözümlere acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

Değerli Katılımcılar,

Bu noktada doğal gazda başlıca dört parametreye dikkatinizi çekmek istiyoruz. İlki; serbestleştirme uygulamalarının sonuçları ve yaşanan sorunlar. İkincisi; Rusya'ya ve İran'a olan bağımlılık ve yapılan anlaşmaların Türkiye aleyhine hükümler içermesi. Üçüncüsü; doğal gaz piyasasının yeniden yapılandırılmasına bağlı olarak teknik şartnameler ve kent içi doğal gaz dağıtım ve uygulamalarına ilişkin sorunlar. Dördüncüsü de kent içi doğal gaz uygulamalarında yetkilendirmeye ilişkin sorunlardır. Ülkemizde

enerji sektöründe neo liberal düzenlemeler 1984 yılında başlamış; özelleştirme, küçültme, parçalama ve serbestleştirmelere geçilmiştir. Bu sürecin sonunda enerji maliyetleri sürekli artmış, elektrik üretimi ağırlıklı olarak doğal gaza dayandırılmış, Türkiye elektriği pahalı üreten ülkelerden biri haline gelmiş, enerji alanında dışa bağımlılığı artmıştır. TEK'in faaliyet gösterdiği 20 yıllık süre içerisinde elektrik enerjisi üretimi 1970 yılına göre 7,2 kat artmış, özelleştirme ve serbestleştirme uygulamalarının yoğunlaşmasından günümüze ise elektrik üretimi ancak 2,8 kat artış gösterebilmiştir. Anımsayalım; 2006 Temmuz'unda Bursa'da bir santralde çıkan arıza sonrası bazı özel kesim elektrik üreticilerinin zarar ettikleri gerekçeyle üretimi durdurmalarıyla, birçok il saatlerce karanlıkta kalmıştı. Şimdi vurgulayarak belirtmek istiyorum: Bu olay özelleştirmelerin tamamlanamamış olmasının avantajlarına işaret etmiştir. Zira kamu santralleri olan Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy'ün kontrol yetkisi hâlâ kamunun elindedir ve böyle bir kesinti sırasında devreye alınabilmişlerdir. Bir kamu hizmeti olan elektrik, termik santralleri, doğal gaz santralleri, trafoları, dağıtım şebekeleri ile birlikte bir bütündür. Bu bütünün parçalanmış olması ülkemize yarar değil, zarar getirecek ve hemen birkaç yıl sonra kamunun yeniden yatırım yapması bir zorunluluk olarak kendini dayatacaktır. Aynı husus doğal gaz için de geçerlidir. Doğal gazı kullanmak kamusal bir haktır ve kentsel dağıtım hizmetleri özel şirketler eliyle verilse de kamusal bir hizmet söz konusudur. Doğal gaz sistemi de ülke girişlerindeki ölçüm istasyonları, iletim ve dağıtım şebekeleri, bu şebekelerdeki kompresör istasyonları, basınç düşürme ve ölçüm istasyonları, pig istasyonları, vana grupları vb. birçok bileşenden oluşur. Bu faaliyetlerde bir planlama, eşgüdüm ve denetim zorunludur. Sistemin parçalar haline bölünmesi, her bir parçanın, ithalat, iletim, toptan satış, dağıtım, depolama vb. faaliyetler üzerinden özelleştirilmesi ve çok sayıda özel şirket eliyle gerçekleştirilmesi, eşgüdümü zorlaştıracak, planlamayı güçleştirecektir.

Değerli Katılımcılar,

Şimdi ise Rusya'ya ve İran'a olan bağımlılık ve yapılan anlaşmaların Türkiye aleyhine hükümler içermesi konusuna değinmek istiyorum. Doğal gazda Rusya ve İran'a

aşırı bağımlılığın tehlikeli sonuçlarını geçtiğimiz yıl Rusya ile Ukrayna arasındaki gaz kesintisinde ve İran'ın kış nedeniyle gaz akışını durdurması dolayısıyla yaşamıştık. Sadece bu örnekler bile doğal gaz temin kaynaklarının çeşitlendirilmesinin önemini göstermektedir. Öte yandan başta Rusya olmak üzere çeşitli ülkelerle yapılan doğal gaz alım sözleşmeleri, "ticari sır" içerdikleri gerekçeyle sürekli gizli tutulmakta ve kamuoyundan saklanmaktadır. Bu sözleşmelerin eksiksiz uygulanmaları halinde, "al ya da öde" koşulları Türkiye'yi milyarlarca dolarlık ödeme yükümlülüğü ile karşı karşıya bırakabilecektir. Bu nedenle ve anlaşmalardaki yüklü alım yükümlülüklerinden dolayı yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimine yeterli yatırım yapılmamıştır. Yerli linyit yakıtlı termik santraller düşük kapasitede çalıştırılmış ve ilave kapasite artışlarına izin verilmemiştir.

Böylece ülkemiz elektrik enerjisi üretiminde yüzde 45 oranında doğal gaza bağımlı kılınmıştır. Üretimde "Yap İşlet Devret" (YİD) ve "Yap İşlet" (Yİ) modelleri ve yüksek fiyatlı yüzde yüz alım garantili sözleşmelerle enerji maliyetleri sürekli artmaktadır. YİD ve Yİ uygulamalarının sakıncaları açık seçik bir şekilde ortaya çıkmışken, şimdi Elektrik Piyasası Yasası'nda yapılan değişiklikle elektrik üretim ve dağıtım tesislerinin özel sektöre devredilmesi gündeme getirilmiştir.

Değerli Katılımcılar,

Üçüncü olarak; doğal gaz piyasasının yeniden yapılandırılmasına bağlı olarak teknik şartnameler ve kent içi doğal gaz dağıtım ve uygulamalarına ilişkin sorunlara değineceğim.

İlgili yasaya göre doğal gaz piyasasının en önemli aktörlerinden biri, kentsel doğal gaz dağıtım lisansı alan şirketlerdir. Doğal gaz dağıtım lisansı verilen kentlerde şebeke yapımı, konutlara gaz verilmesi, sanayi tesislerinin doğal gaza dönüştürülmesi vb. uygulamalarda düzenleyici teknik şartnamelerin hazırlanması ve uygulanması görev, yetki ve sorumluluğu kentsel gaz şirketlerine devredilmiştir. Kentsel Doğal Gaz dağıtım şirketlerinin tümü için geçerli olacak, ülke çapında zorunlu uygulaması olan İç Tesisat, Servis Hattı, Şebeke Yapım ve Endüstriyel Tesis Doğal Gaz Dönüşüm şartnameleri yoktur. Bu durumda,

her kent ve şirketin uygulamaları farklı olabilmektedir. Her kentte farklı uygulamalar olduğu gibi, kentsel gaz şirketlerinin uygulamaları da yeterince denetlenmemektedir. Bu sakıncalı uygulamaya bir an önce son verilmesi ve ülke genelinde geçerli, tüm gaz şirketleri için bağlayıcı olacak ortak teknik şartname ve düzenlemelerin yürürlüğe konması için Odamızın yapmış olduğu çağrılara ve ortak çalışma önerilerine kulak verilmelidir. Bu düzenliliğin bir an önce giderilmesi ve ülke çapında geçerli olacak yapım şartnameleri ve uygulama birliğinin tesisi zorunludur.

Bu amaçla Odamız bu Kongreye son derece hazırlıklı olarak gelmiş bulunmaktadır. Ulusal düzeyde zorunlu olarak uygulanacak uygulama standartları ve ilgili şartnamelerle ilgili olarak: “Binalarda İç Tesisat Şartnamesi”, “Endüstriyel Tesislerde İç Tesisat Şartnamesi”, “Kentsel Doğal Gaz Dağıtım Şebekeleri ve Servis Hatları Şartnamesi” Odamız çalışma gruplarıncı hazırlanarak sizlere dağıtılmıştır. Önerilerimizi bu kongrede sizlerle paylaşarak, görüş ve önerilerinizi alacağız. Kongrede dile getirilen görüş ve önerilerin ışığında Odamızın son şeklini vereceği bu şartnameleri onaylaması ve yayınlaması için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)’na sunacağız.

Değerli Katılımcılar,

Dördüncü husus olan yetkilendirme konusuna gelirsek, mevcut durumu kısaca aktarmak istiyorum. Bildiğiniz gibi Doğal Gaz Sertifikalandırma Yönetmeliği’ne göre, İç Tesisat ve Servis Hatları Sertifikası alacak firmalar bünyelerinde ‘Doğal Gaz İç Tesisat Mühendis Yetki Belgesi’ne sahip bir makina mühendisi bulundurmak zorundadır. Bu firmalarda çalışan mühendisler doğal gaz uygulamalarına ilişkin proje ve teknik uygulama sorumluluklarını üstlenmektedir. 6235 sayılı TMMOB Yasası uyarınca Resmi Gazete’de yayımlatılarak yürürlüğe sokulan “TMMOB Makina Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik Mühendislik Büroları Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği”ne göre bu hizmetleri sürdürecektir bürolar, Odamızdan Serbest Müşavir Mühendis Büro Tescil Belgesi almak zorundadır. 6235 sayılı TMMOB Yasası mühendislerin sicillerinin tutulması, mesleki uygulama ve meslek etiği açısından denetlenmesi görevini Odamıza vermiştir. Odamız Büro Tescil Belgesi uygulaması ile ülke genelinde üyelerinin

hizmet sicilini tutmaktadır. Bu uygulama ile bir mühendisin birden fazla firmada çalışıp çalışmadığı, disiplin cezası alan üyelerinin mesleki faaliyette bulunup bulunmadığı, hizmetlerin mesleki standartlara uygunluğu, KDV Yasası uyarınca Odamız tarafından belirlenen asgari ücretlere uygun davranılıp davranılmadığı konuları takip edilebilmektedir.

Ancak bazı kentsel gaz dağıtım şirketleri defalarca uyarımıza rağmen, “İç Tesisat ve Servis Hatları Sertifikası” almak için başvuran firmalardan Makina Mühendisleri Odası SMM Büro Tescil Belgesi istememekte ısrar etmektedir. Doğal Gaz Piyasası Yasası ve bu Yasaya bağlı olarak çıkarılan Yönetmelikler, bu sektörde hizmet veren kuruluşların diğer yasa ve yönetmeliklerden kaynaklanan sorumluluklarını ortadan kaldırmamaktadır. Bu husus, EPDK’nın bir yazısı ile Odamıza da bildirilmiştir. Ticari bir faaliyet yanında doğal gaz dağıtımıyla ilgili kamusal bir hizmeti de yerine getiren gaz dağıtım şirketlerinin bu hususta duyarlı olması gerektiğini, burada bir kez daha hatırlatıyorum.

Değerli Katılımcılar,

Odamızın konuya ilişkin yılların birikimiyle oluşturduğu bir dizi kapsamlı öneriler bulunmaktadır. Arkadaşlarımız bunları dile getirecekler ve bu Kongrenin katkılarıyla sonuç bildirgesini en doyurucu bir biçime getirecek ve kamuoyuna sunacağız. Kongre esnasında sorularınızla, yorumlarınızla azami katkılarınızı bekliyoruz. Ben şimdi bazı satırbaşı önerilerle konuşmamı tamamlayacağım.

Kamusal planlama, kamusal üretim ve yerli kaynak kullanımını reddeden özelleştirme politikalarından vazgeçilmeli, kamunun eli kolu bağlanmamalı, kamusal planlama esas olmalı ve kamu eliyle yatırımlar yapılabilir. Ülkemizin enerji politikalarında temel kıstas kamusal planlamaya dayalı temiz, ucuz, bol ve yerli enerji olmalıdır. Rusya ve İran’a bağımlılığımızın azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülmeli, başka ülkelerden kaynak çeşitlendirmesine gidilmeli, yerli doğal gaz arama ve üretim faaliyetleri desteklenmeli, doğal gaz depolama tesis yatırımlarına öncelik verilmelidir. Mevcut doğal gaz alım anlaşmaları “takrir-i müzakere”, yani yeniden görüşme konusu yapılmalı, anlaşmalarda fiyat, alınmayan gazın bedelinin ödenmesi,

ödemelerin nakit olarak yapılması, gazın üçüncü ülkelere satılmasının önlenmesi vb. ülkemiz aleyhine şartlar iptal edilmelidir.

Bina ve endüstriyel tesisler iç tesisatlarında ve kentsel doğal gaz dağıtım şebekeleri ve servis hatları yapımında, Odamız tarafından hazırlanan şartnameler, EPDK tarafından ülke çapında zorunlu uygulanacak şekilde yürürlüğe konulmalıdır. Doğal gaz imalatları ve tesisatlarında ihtisaslaşmış ve Odamız tarafından eğitilmiş, belgelendirilmiş ve yetkilendirilmiş makina mühendislerinin istihdamı zorunlu olmalıdır.

Değerli Katılımcılar,

Odamız adına Kongrenin gerçekleştirilmesini sağlayan Düzenleme ve Yürütme Kurullarına, Kongrede bildiri sunacak ve panellerde yer alacak konuşmacılara, delege ve izleyiciler ile katkıda bulunan kurum ve kuruluşlara, Kongremize bildiri sunarak ve panelist olarak katılarak destek veren Elektrik, Harita ve Kadastro, Jeofizik, Jeoloji, Maden, Petrol Mühendisleri Odası'nın Başkan ve yöneticilerine, Türkiye dışından gelen özel konuklarımıza, Kongre Sekreterlerimiz Işık Ekin Yılmaz, Emin Uysal, Oda Enerji Verimliliği Danışmanı Tülin Keskin, OYK Üyeleri Ahmet Eniş, Barış Levent, Osman Tezgiden, Şuayip Yalman ve Oda Enerji Çalışma Grubu Başkanı Oğuz Türkyılmaz'a Oda Yönetim Kurulumuz adına içtenlikle teşekkür ediyorum. Etkinliğimizin başarılı geçmesi dileğiyle hepimizi selamlıyorum.

OYK Başkanı Emin Koramaz'ın ardından kürsüye gelen TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı'nın Kongrede yaptığı konuşmanın tamamı şöyledir:

Cumhurbaşkanlığı seçimleri, 14-29 Nisan mitingleri, 28 Nisan askerlerin e-muhtırası, 367 ile ilgili Anayasa Mahkemesi kararı, Temmuz ayında yapılacak erken seçim, İstanbul'da 1 Mayıs günü –biz oradaydık- yaratılan devlet terörü... Bu kelimeler son bir aydır yaşananların kısa özeti. Evet, bizim ülkemiz sıkıntılı, sancılı ve sorunlu bir ülkedir. Bu yaşananlar ve yaşatılanlar tüm dünyayı bir karabasana sokan kapitalist küreselleşmenin ülkemize yansımalarıdır. Özetle de biz, Türk Mühendis ve Mimar

Odaları Birliği olarak, “bu ülke bu halk bu yaşananlara müstahak değildir” diyoruz. Aydınlık bir Türkiye ve aydınlık bir gelecek için bir meslek örgütü sorumluluğumuzla ve öznesine insanı koyan bir çalışma anlayışı ile meslek alanlarımız üzerinden bu ülke için, bu halk için doğruları söylemeye devam ediyoruz. Sözlerime başlarken bunları ifade etmek durumundayım.

Sevgili Katılımcılar,

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ve tüm birimlerinin gündeminde enerji sorunları ile çözüm yolları hep birinci sırada olmuştur. Çalışma dönemlerinde tüm birimlerimizde enerji tüm yanları ile tartışılmakta, biriktirilenler üyelerin ve kamuoyunun gündemine taşınmaktadır. Makina Mühendisleri Odamızın bu gün başlayan bu kongresi de, işte bu sözlerimizin yaşama geçirilmesinin bir örneğidir.

Oda Başkanımın bu kapsamlı değerlendirmesinin ardından enerji üzerine birkaç konuyu da ben vurgulamak istedim: Dünya enerji tüketiminin 2005–2030 yılları arasında yüzde 50'den fazla artacağı, bu artışın sanayileşmiş ülkelerde yüzde 25 civarında olurken, özellikle Asya, Orta ve Güney Amerika olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde iki kat olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Enerjinin ve elektrik enerjisinin yeterli, güvenilir, tüm toplumsal kesimler için erişilebilir bir şekilde temini ve bunun sürdürülebilir olması ülkelerin öncelikli konula-

rı arasındadır. Bu anlamda enerjinin planlama ve yönetim boyutları önem kazanmaktadır. Özellikle, dünyada sık sık gündeme gelen enerji veya enerji hammaddeleri krizleri, ülkeleri, enerji politikalarını olası krizleri gözeterek planlamaya, kaynak kullanımında dikkatli olmaya ve ekonominin enerjiye olan bağımlılığını azaltacak önlemleri almaya yöneltmiştir. Bu çerçevede, ulusal kaynakların etkin, verimli ve rasyonel kullanımları ülkelerin enerji yönetimleri için hayati önem taşımaktadır. Enerji üretimi halen büyük ölçüde petrol, doğal gaz, kömür gibi fosil yakıtlara dayalıdır ve bu durumun yakın gelecekte de süreceği öngörülmektedir. Özellikle petrol ve doğal gazın dünyada belirli bölgelerde yoğunlaşmış olması, bu kaynaklar açısından zengin olan bölgelerin ve buralardaki enerji kaynaklarının kontrolünü son derece önemli hale getirmektedir. ABD'nin bu yöndeki girişimlerini askeri güç kullanarak sürdürdüğü günümüzde enerji arz güvenliği, bir dış politika unsuru ve stratejik öneme sahip bir konu haline gelmiştir.

Avrupa Birliği'nin Rusya Federasyonundaki enerji kaynaklarına bağımlı olması, Rusya'nın dış ilişkilerinde enerji kaynaklarının önemli bir unsur olarak kullanılması, Rusya-Ukrayna arasındaki gerilimlerin doğal gaz naklini etkilemesi, AB üyesi ülkelerin ortak enerji politikası olması yönündeki beklentilere rağmen Polonya ve Ukrayna'yı dışarıda bırakarak Rusya ile Almanya'nın deniz üzerinden doğal gaz ulaştırılmasına olanak sağlayacak anlaşma yapmış olmaları vb. konular önümüzdeki dönemlerde de enerji kaynaklarının kontrolü konusunda uluslararası çatışma ve gerginliklerin gündeme geleceğinin, enerjinin uluslararası ilişkilerin önemli bir bileşeni olacağına göstergeleridir. Avrupa Birliği'nin enerji temin politikalarında dördüncü arter olarak tanımlanan geçiş hattı da Türkiye'dir. Ülkemiz hem öz kaynakların kullanımında, hem de zengin enerji kaynaklarının, tüketimi yüksek Batı dünyasına ulaştırılmasında uluslararası geçiş yolu olma hususunda bağımsızlığını esas alan politikalar oluşturmak ve izlemek zorundadır.

Dünyada da bir yandan hâkim güç odakları arasında zengin petrol ve doğal gaz rezervlerinin kontrolüne yönelik çatışma ve gerilimler artmakta, ABD tarafından dünyanın enerji kaynakları açısından zengin bölgelerinde askeri güç

kullanımına gidilmektedir. Diğer yandan küresel ısınmaya ilişkin araştırmalar birbiri ardına yayınlanmakta, fosil yakıtların yerini alabilecek yeni enerji kaynaklarının, yeni enerji dönüşüm süreçlerinin ve enerji etkin teknolojilerin devreye sokulması yönündeki çalışmalar da ilerlemektedir. Ülkemizde de enerji sektöründe, hegemonik güçlerin politikalarına tabi olunması yerine bağımsızlığı öne koyan politikalar izlenmesi, enerji üretim ve dönüşüm süreçlerinde kökten sayılabilecek teknolojik değişim seçeneklerinin açık tutulması, bu konularda üniversiteler ve araştırma kurumları, ilgili sektörler ve yetişmiş eleman açısından hazırlıklı olunması önemlidir.

Dünya Bankası'nın, kamunun küçültülmesini amaçlayan yapısal uyarlama kredileriyle 1980'li yıllardan başlayarak gündeme getirilen neoliberal politika ve uygulamalar doğrultusunda, ülkemiz enerji sektöründeki kamu kuruluşları belirsizlik içine sokulmuş, planlama, koordinasyon, eleman, finans kaynakları vb. açılardan geriletilmiş, üretime, teknik hizmetlere ve kamu hizmetlerine yönelik işlevleri yıpratılmış, buna karşılık siyasetçilerin ve firmaların müdahalelerine giderek daha açık hale getirilmiştir. Bu süreçte Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun oluşturulması ve piyasa yasalarının yayınlanması gibi aşamalar geçirilmiş olup, günümüzde AB'ye uyum ve AB merkezli bölgesel platformlar çerçevesinde sektörde ticarileştirme uygulamaları sürdürülmektedir.

Yaklaşık 20 yıldır sürdürülmekte olan "enerji sektöründeki özelleştirme ve liberalizasyon sürecinin enerji sektöründe ve ülke ekonomisinde doğrudan ya da dolaylı olarak yarattığı tahribat TMMOB ve bağlı Odaları tarafından yıllardır dile getirilmektedir. Bugün bu tahribatın boyutları, soruşturmalar, çeşitli dava süreçleri, Sayıştay Raporu, TBMM Araştırma Komisyonu Raporu vb. belgeler sonucunda göreceli olarak açıklığa kavuşmuştur.

Türkiye, yeni liberal politikalar doğrultusundaki uygulamalarla enerji sektöründe ulusal ihtiyaçlarının tam tersine gelişen bir sürecin içine sokulmuştur. Ülke ihtiyaçlarına uygun programlar geliştirilmesi yerine, enerji sektöründe her türden uygulama "özelleştirme" amacına tabi kılınmış, sektördeki kamu kurumları bu politikaların yaşama geçirilmesi amacıyla nitelikleri ve işlevleri açısından geriletmiştir.

Özel sektörün enerji alanına girmesi için önü açılan YİD, Yİ, otoprodüktör anlaşmalarıyla Türkiye'nin doğal gazla olan bağımlılığı hızla arttırılmıştır. Bunun yanına, özellikle ulaşım politikaları nedeniyle var olan petrol bağımlılığı da eklendiğinde, Türkiye'nin enerji kaynaklarındaki dışa bağımlılığı kontrolsüz şekilde artmıştır.

Özelleştirme uygulamalarının öne çıktığı elektrik sektöründe kamu mali kaynakları yüksek fiyatlı özel sektör anlaşmaları ile özel sektöre tahsis edilmiştir. YİD anlaşmaları ihalesiz yapılan anlaşmalardır. Ölçsüz biçimde önü açılan doğal gaz anlaşmaları ve özel sektör elektrik santralleri "al ya da öde" koşulludur. Son ekonomik daralma ile birlikte zorunlu alımlar nedeniyle kamu santralleri kapasitesinin çok altında çalışmaya zorlanmıştır.

Doğal gaz alım anlaşmaları ve özel sektör elektrik anlaşmaları her yönüyle kamu kaynaklarının yağmalanması anlamına gelmiştir. Dünya Bankası ile başlayan, IMF, AB direktifleri ile devam eden "de-regülasyon" süreci, kamu kuruluşlarının içinin işlevsizleştirilmesi ortamı içinde sürdürülmüştür. "Yolsuzluklar" söz konusu sürecin bir uzantısıdır. Sıra "yeniden düzenleme" (re-regülasyon) sürecine geldiğinde, 2003 seçimleri sonucunda hükümet değişikliğinin de sağladığı fırsatla "yolsuzluklarla mücadele" öne çıkmış gibi gösterilmiştir. Ancak doğru olan bu aşamaları tek bir programın parçaları olarak görmek daha doğrudur. Nitekim bu hükümet döneminde de Danıştay'ın YİD sözleşmeleriyle ilgili olarak verdiği yürütmeyi durdurma kararına uymak yerine, yargı kararını yok sayan bir yasa ile kamu zararına hükümler içeren sözleşmelerin sürdürülmesi yoluna gidilmiştir.

Özelleştirme ve liberalizasyon politikalarının ortaya çıkardığı belirsizlik, risk ve çözümsüzlükler göz önüne alındığında, enerji altyapısı gelişkin olmayan ve yatırım ihtiyacı olan ülkelerin, önemli ölçüde kendisinin belirleyici olamayacağı dış unsurlara bağımlı hale geldiği görülmektedir. Sürdürülen politikaların değiştirilmemesi durumunda, Türkiye'nin sanayileşme ve kalkınma politikalarının ulusal çıkarlara uygun biçimde çizilebilmesini güçleştiren bu durumun aşılabilmesi olanağı da bulunmamaktadır.

Evet, küresel sermayenin açık, tek pazar hedefiyle örtüşen ve yine ulusal yürütmenin dışında "özerk"

kurullarca şekillendirilen bir küresel enerji politikasına bütünleşmeye çalışan "garip" bir enerji sektörümüz var. Oysa geçmişte ve günümüzde yaşananlardan ders çıkarmak, merkezi ve stratejik bir planlama ile geleceği kurgulamak gerekmektedir. Ülkenin enerji konusunda geleceği; günü -ve kendini- kurtarma peşinde olan siyasi karar vericilere, kendini doğası gereği- küresel sermayenin uygulayıcısı olarak gören üst kurul yöneticilerine, sadece kendi çıkarları penceresinden bakan belirli enerji kaynakları üzerine örgütlenen üretici derneklerine, OSB yöneticilerine, nükleer lobilere bırakılamayacak kadar önem arz etmektedir.

Ne yapılmalıdır?

IMF, DB gibi küresel sermaye kurumları ötelenerek; kamunun sanayi, ekonomi, ulaşım, tarım, çevre, dışişleri birimleri ile üniversitelerin ilgili birimleri, elbette ki TMMOB başta olmak üzere ilgili kuruluşlar bir araya gelerek, her bakımdan ülkeye özgün, ülke koşullarını gören bir noktadan merkezi ve stratejik bir planlamaya gidilmelidir. Bu planlama enerjinin üretim sürecinden dağıtım sürecine kadar süreklilik ve bütünlük göstermeli ve kamu eliyle doğal tekel yapısı içinde değerlendirilmelidir. Ve yine bu plan ve program gelecek dönemleri de bağlamalıdır. TMMOB olarak biz bunları söylüyoruz. Diliyorum bu üç günlük etkinliğimizde bu söylediklerimiz üzerine de yorumlar yapılır. Hepinize saygılar sunuyorum.

“ULUSLARARASI DOĞAL GAZ KONGRESİ 2007” SONUÇ BİLDİRGESİ AÇIKLANDI

TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın 3-5 Mayıs 2007 tarihlerinde Ankara Sheraton Hotel Kongre Merkezinde düzenlediği “Uluslararası Doğal Gaz Kongresi ve Sergisi 2007” 11 kamu kurum ve kuruluşu, 6 sektörel kuruluş, 21 üniversite ve 7 sektörel derginin desteği ile gerçekleşmiştir. Etkinliğe TMMOB'ye bağlı Odaların, MMO Merkezi ve Şube Yöneticileri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, BOTAŞ, TPAO, EİEİ, EÜAŞ, MTA, Petrol İşleri, TÜBİTAK, AB Genel Sekreterliği, EGO, üniversitelerden akademisyenler, meslek örgütleri, ilgili dernek, vakıf ve birlik temsilcileri, özel ve kamudan uzmanlar, Büyük Elçilik Temsilcileri ile yurtdışından Türkiye'nin doğal gaz sektöründe etkili olan yabancı firma ve kurum temsilcileri katılmıştır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası bugüne değin, “Doğal gazla ilgili kurumların çalışmalarında şeffaflaşmasını, bilgilerin yaygınlaşmasını, herkesçe erişilebilir ve kullanılabilir olmasının sağlanmasını, doğal gaz temin politikalarının belirlenmesinde kapalı kapılar ardındaki gizli diplomasi yerine, ilgili tüm kesimlerin katılacağı ulusal strateji belirlenmesi çabalarına ağırlık verilmesi” görüşlerini savunmuştur. Odamız bu anlayışla, bilginin paylaşılması, sorunların belirlenmesi, tartışılması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Uluslararası Doğal gaz Kongresi 2007'yi düzenleme kararı almıştır.

Kongre; 458'i delege, 239'u konunun ilgilisi konuk ve 43'ü yabancı temsilci olmak üzere toplam 697 kişinin katılımıyla tamamlanmıştır. Kongrede 10 oturumda 45 bildiri sunulmuştur. Kongre kapsamında düzenlenen sergiye 20 firma ve kurum, 7 sektörel dergi katılmıştır.

Kongrede Türkiye'nin doğal gaz temin ve ihraç politikaları, kentsel doğal gaz kullanımında konutlar ve sanayi iç tesisat uygulamaları, iletim ve dağıtım hatları, kentsel doğal gaz dağıtım şebekeleri ve servis hatları ve Türkiye'de doğal gaz sektörünün yeniden yapılandırılması oturumları yapılmış; elektrik üretimi için doğal gaz kullanımı ile Türkiye'nin doğal gaz temin ve tüketim politikaları konulu iki ayrı panel düzenlenmiştir.

Kongrede bu konulara ilişkin politika ve uygulamalar, bunlarla ilgili düzenleyici mevzuat ve denetim çalışmaları, ilgili tüm tarafların katılımıyla ayrıntılı bir şekilde tartışılmıştır. Kongrede yapılan tartışma ve sunulan bildirimler ile ifade edilen görüşlerden hareketle Kongremiz, aşağıdaki

başlıca konular ve bağlantılı sorunları tespit etmiştir:

- Serbestleştirme uygulamalarının sonuçları ve yaşanan sorunlar,
- Rusya ve İran'a olan bağımlılık ve yapılan anlaşmaların Türkiye aleyhine hükümler içermesi,
- Doğal gaz piyasasının yeniden yapılandırılmasına bağlı olarak teknik şartnameler ve kent içi doğal gaz dağıtım ve uygulamalarına ilişkin sorunlar,
- Kent içi doğal gaz uygulamalarında yetkilendirmeye ilişkin sorunlar.

Yukarıdaki dile getirilen başlıklar ve kongrede ayrıntılı bir biçimde ele alınan sorun ve saptamalardan hareketle, Kongremiz aşağıdaki çözüm önerilerini ilgili kurum ve kuruluşlar ile kamuoyunun dikkatine sunma kararı almıştır.

1. Ülkemizde enerji sektöründe 20 yıldır uygulanan politikalarla toplumsal ihtiyaçlar ve bunların karşılanabilirliği arasındaki açığı her geçen gün daha da artmaktadır. Enerji politikaları üretimden tüketime bir bütündür, bütüncül bir yaklaşım esas olmalıdır. Ülkemiz gerçekleri de göz önüne alınmak şartıyla, enerji sektörünün gerek stratejik önemi gerekse kaynakların rasyonel kullanımı açısından düzenleme, planlama, eşgüdüm ve denetleme faaliyetlerinin koordinasyonu açısından merkezi bir yapıya ihtiyaç vardır. Enerji sektörüne yönelik politikaların belirlenmesinde toplumun tüm kesimlerinin ve konunun tüm taraflarının görüşleri alınmalı ve söz konusu merkezi yapı özerk bir statüde olmalıdır. Genel olarak enerji planlaması, özel olarak elektrik enerjisi ve doğal gaz

üretimi-tüketim planlamasında politika ve önceliklerin tartışılıp, yeniden belirleneceği geniş katımlı bir platform oluşturulmalıdır.

2. Türkiye'nin bir enerji envanteri çıkarılmalıdır. Kamusal planlama, kamusal üretim ve yerli kaynak kullanımını reddeden özelleştirme politikalarından vazgeçilmeli, kamunun eli kolu bağlanmamalı ve kamu eliyle yatırımlar yapılmalıdır. Yetişmiş ve nitelikli insan gücümüz özelleştirme uygulamaları ve politik müdahalelerle tasfiye edilmemelidir. Enerjinin üretimi ve yönetiminde en temel unsur olan insan kaynağımızın eğitimi, istihdamı, ücreti vb. konular enerji politikalarının temeli olmalıdır.
3. Ulusal enerji sektörünün öncelikli temel gereksinimlerinin doğru saptanmasıyla, doğal gaz alanında da kısa ve uzun erimli enerji yatırımlarının zamanında gerçekleşmesine dönük uygun politikalar ve kurumsal düzenlemeler yaşama geçirilmelidir. Doğal gaz teminine ve dağıtımına yönelik projeler yüksek maliyetli yatırımlardır. Bu nedenle doğal gaz temini, gerekli iletim ve dağıtım tesislerinin inşası bir bütünlük içinde ele alınmalı ve tüm yatırım aşamaları bir plan dahilinde eşgüdüm içinde gerçekleştirilmelidir.
4. Doğal gazı kullanmak kamusal bir hak ve kentsel dağıtım hizmetleri özel şirketler eliyle verirse de kamusal bir hizmet söz konusudur. Doğal gaz sistemi de ülke girişlerindeki ölçüm istasyonları, iletim ve dağıtım şebekeleri, bu şebekelerdeki kompresör istasyonları, basınç düşürme ve ölçüm istasyonları, pig istasyonları, vana grupları vb. birçok bileşenden oluşur. Bu faaliyetlerde bir planlama, eşgüdüm ve denetim zorunludur. Sistemin parçalar haline bölünmesi, her bir parçanın, ithalat, iletim, toptan satış, dağıtım, depolama vb. faaliyetler üzerinden özelleştirilmesi ve çok sayıda özel şirket eliyle gerçekleştirilmesi, eşgüdümü zorlaştıracak, planlamayı güçleştirecektir.
5. BOTAŞ'ın küçültülmesi politikaları son bulmalı, BOTAŞ güçlendirilmeli ve etkin kılınmalıdır. BOTAŞ'ın mevcut doğal gaz sözleşmelerinin özel kuruluşlara devrine son verilmelidir.
6. Arz yaratma ve/veya arz kaybının önlenmesi ile genel hedeflerin birbirlerine uyumlu olarak ve dünya koşullarının göz önüne alınacağı kısa, orta ve uzun dö-

nem ulusal makro-ekonomik planlara ve enerji politikalarına uygunluğu sağlanmalıdır. Arz güvenilirliği dünya ve ülke içi boyutları ile çok iyi incelenmeli ve tanımlanmalıdır. BOTAŞ'ın yürüttüğü fazla gaz arzını Yunanistan üzerinden İtalya'ya; Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Avusturya üzerinden Orta Avrupa'ya ulaştırmayı öngören projeler desteklenmelidir.

7. Rusya ve İran'a bağımlılığımızın azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülmeli, başka ülkelere kaynak çeşitlendirmesine gidilmeli, yerli doğal gaz arama ve üretim faaliyetleri desteklenmeli, doğal gaz depolama tesis yatırımlarına öncelik verilmelidir.
8. Azerbaycan'dan yapılacak gaz ithalatının artırılma imkanları araştırılmalıdır. Türkmenistan'dan ve Mısır'dan ülkemize doğru boru hattı tesisi çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Doğal gaz ithal edilecek ülkelere Irak'ın eklenmesine çalışılmalıdır.
9. Rusya ve İran'dan kaynaklanabilecek herhangi bir gaz kısıntısına karşı Cezayir ve Nijerya'dan LNG ithalatında artış imkanları araştırılmalı, uluslararası spot piyasadan LNG alımı programlanmalıdır.
10. Mevcut doğal gaz alım sözleşmeleri yeniden görüşme konusu yapılmalı, anlaşmalarda fiyat, alınmayan gazın bedelinin ödenmesi, ödemelerin nakit olarak yapılması, gazın üçüncü ülkelere satılmasının önlenmesi vb. Türkiye aleyhine olan şartlar iptal edilmelidir. Satın alınan gaz bedellerinin mal ve hizmet ihracıyla ödenmesi sağlanmalıdır. Gaz teslimatlarında ihracatçı ülkelere kaynaklanan eksiklikler ve aksamlar tazminat konusu olmalıdır. İhracatçı ülkelerin günlük, aylık, yıllık satış miktarlarını taahhüt etmeleri sağlanmalıdır.
11. Doğal gaz ithalatı ile ülke ihtiyaçları arasında bir açık söz konusu olduğunda, kentlerin ve sanayinin gazı kesilmemeli, doğal gaz yakıtlı elektrik üretim santrallerine verilen gazda kesinti yapılmalıdır.
12. Silivri Yeraltı Doğal Gaz Depolama Tesisi yatırımı bir an önce tam kapasite ile işletmeye alınmalıdır; 2000 yılından beri sürüncemede kalan Tuz Gölü Depolama Tesislerinin Projesinde yapım çalışmalarına ivedilikle başlanmalı, yeni doğal gaz depolama alanları araştırılmalıdır.

- 13.** İthal edilen ve dışa bağımlı bir enerji kaynağı olan doğal gazın sektörel kullanım öncelikleri tartışmaya açılmalıdır. Doğal gaz, elektrikten çok sanayi üretim ve konut ısıtmasında kullanılmalıdır. Bu anlamda, ulusal düzeyde tartışmalar yapılacak, stratejiyi belirleyecek yetkili kuruluş olarak, oluşum, yönetim ve denetiminde doğal gazla ilgili tüm kesimlerin temsil edildiği Doğal Gaz Enstitüsü oluşturulmalıdır. Doğal gazla ilgili kurumlar çalışmalarında şeffaflaşmalı, bilgilerin yaygınlaşması, herkesçe erişilebilir ve kullanılabilir olması sağlanmalıdır. Doğal gaz temin politikalarının belirlenmesinde kapalı kapılar ardındaki gizli diploması yerine, ilgili tüm kesimlerin katılacağı ulusal strateji belirlenmesi çabalarına ağırlık verilmiştir.
- 14.** Doğal gazın kentlerde ve sanayide kullanımının yaygınlaşmasının yanı sıra, yeni tesis edilecek santrallerde yakıt olarak kullanılmasıyla, doğal gaz talebinin daha da artacağı resmi kurumlarca tahmin edilmektedir. Doğal gaz tüketim artışındaki en büyük etken, elektrik enerjisi üretiminin yaygın bir biçimde doğal gaza dayandırılmasıdır. Elektrik üretimi içinde doğal gazın payı bugünkü seviyelerden yüzde 25’ler değerine mutlaka düşürülmelidir.
- 15.** Sanayi kullanımında ise kojenerasyon konusu mutlaka göz önüne alınmalıdır. Bu konuda geçmişte yapıldığı gibi verimsiz ünitelerle ülkenin bir çöplük haline gelmemesi için gerekli düzenlemeler; meslek örgütleri ve kojenerasyon derneklerinin katkıları ile hazırlanarak en kısa sürede uygulanmalıdır. Enerji yoğunluğu düşük teknolojilere izin verilmeli, teşviklerin önemli kriterlerinden biri bu olmalıdır.
- 16.** Enerji açısından dışa bağımlı olan ülkemizde enerjinin verimli ve etkin kullanımı ulusal politika haline getirilmelidir. 02.05.2007 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan “Enerji Verimliliği Kanunu” nun gerekleri acilen yerine getirilmelidir.
- 17.** Dışa bağımlı enerji politikalarından bir an önce vazgeçilerek yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımıza yatırımlar yapılmalıdır. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımız ülke ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılayacak potansiyelindedir. Yerli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızın kullanımının özendirilmesi, yaygınlaştırılması ve bu kaynakların kullanımı ile elektrik enerjisi üretim sistemlerini oluşturan malzeme, cihaz ve ekipmanların yerli üretim koşullarının oluşturulması ve bu alanda teknoloji üretebilir bir seviyeye ulaşmamız sağlanmalıdır. Yenilenebilir Enerji Yasası uyarınca gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- 18.** Yerli doğal gaz üretiminin artırılmasına çalışılmalıdır. Zonguldak taşkömürü sahalarındaki metanın ticari olarak kullanım imkanları sağlanmalıdır. TPAO’nun Karadeniz’deki ve ülkenin bütünündeki doğal gaz ve petrol arama çalışmaları desteklenmelidir. TPAO’nun ürettiği petrol ve doğal gazdan elde ettiği gelirleri, yeni arama çalışmalarına harcamasına imkan veren yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Zonguldak taş kömürü sahalarında olduğu bildirilen kaynakların araştırılması sonuçlandırılmalı ve bir an önce üretime geçilmelidir. Doğal gazla ilgili politika ve önceliklerin belirlenmesinde etkin konumda olacak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’nun çalışmalarına Meslek Odalarının düzenli katkısı sağlanmalıdır.
- 19.** Kentsel dağıtım şebekelerinde, bina servis bağlantılarında, bina iç tesisatlarında, gazın yıllardır kullanıldığı kentlerdeki uygulamalar ve deneyimin ışığında, bütün ülke çapında geçerli ve zorunlu olacak:
- Ulusal kentsel gaz dağıtım şebekesi ve bina servis hatları tasarım ve yapım standartları ve şartnameleri,
 - Ulusal bina iç tesisat standartları ve şartnameleri,
 - Ulusal endüstriyel tesis doğal gaz dönüşüm standartları ve şartnameleri,
 - EPDK koordinasyonunda, Odamız tarafından hazırlanan taslaklar esas alınarak gaz şirketleri, meslek odaları ve ilgili kesimlerin katılımıyla kesinleştirilmeli ve bir an önce ülke çapında zorunlu uygulanacak şekilde yürürlüğe koyulmalıdır.
- 20.** Doğal gaz tasarım ve uygulamalarında faaliyet yürüten firmaların Makina Mühendisleri Odası’ndan Serbest Müşavir ve Mühendis Büro Tescil Belgesi alması ve bu firmalarda Odamız tarafından eğitilmiş, belgelendirilmiş ve yetkilendirilmiş makina mühendislerinin istihdamı zorunlu olmalıdır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası